

Хам та Їжатець

Коли усі звірі жили у велетенському дитячому садочку, задовго до того, як довелось заходити до Ковчега, їхню шерсть розчісувала Велика Нянечка. Вона казала їм, щоби не крутилися, доки вона їх чеше, бо їм гірше буде. Тож вони і не крутилися. Лев не крутився, тому й має розкішну густу гриву і прегарну китичку на хвості. І кінь не крутився, тож і він отримав розчесану гриву і хвоста. Корова не крутилася — і має до блиску наполовровані роги. Ведмідь не крутився, то і його причесали там і сям. Словом, ніхто не крутився, окрім Звіра, а вже той Звір крутився, як міг. Звивався і вертівся коло Великої Нянечки, мов швайка.

Велика Нянечка повторювала йому знову і знову, що така поведінка нічим добрим не закінчиться. Але він одказував, що однак не збирається стояти рівно, а шерсть хай собі росте, як їй заманеться. Тому нарешті Велика Нянечка умила руки і сказала йому:

— Сам захотів шукати клопіт собі на голову та на одне місце!

Тож звір пішов собі, а його шерсть усе росла і росла. І геть заростила йому і голову, і одне місце до того часу, як довелось заходити у Ковчег. І чим далі вона росла, тим довшою, грубшою і жорсткішою ставала, доки врешті не перетворилася на суцільні шипи та лусочки. Була вона такою і на його голові, і на одному місці теж. Тому й назвали його негарним словом «Їжатець» та поставили у куток на гречку.

Потім тварини парами, як водиться, почали заходити до Ковчега, але ніхто не хотів іти у парі зі шпичастим Їжатцем, окрім його молодшого братика Їжачка. Їжачок не крутився, тому його підстригли коротко, і Їжатець його за це не любив.

Їхня каюта знаходилася у трюмі, де були місця переважно для нічних ссавців, таких як кажани, борсуки, лемури, бандикути та всілякі короткозорці. Ноїв середульший син Хам був тут за старшого, бо мав чорну шкіру й чудово пасував до оточення. А ще він був дуже розумним. Коли продзвонили до обіду, Хам спустився у трюм із повними кошиками картоплі, моркви, винограду, цибулі та зеленого горошку.

Найпершим йому трапився маленький братик Їжачок, що ганявся трюмом за тарганами.

— Я би зараз до Їжатця не заходив, — порадив він Хамові, — він просто нестерпний, відколи його нудить від хитавиці.

— На те ради нема, — відказав Хам, — і все ж я маю усіх нагодувати.

І він подався до Їжатцевої каюти, де Їжатець простягнувся на всю підлогу, а його шипи деренчали, як незакріплена шибка у вітряну погоду. Хам дав йому три солодкі картоплинки, шестидюймову цукрову тростину і два зелені колоски. Коли Їжатець доїв, Хам запитав у нього:

— А ти що, ніколи не кажеш «дякую» попоївши?

— Ні! — пирхнув Їжатець. — А коли й кажу, то тільки отако!

Він настовбурчив свої шипи на спині й на хвості та уколів голу Хамову ногу, аж та уся закривавилася — від кісточки до коліна.

І Хам прострибав геть, тримаючись за поранену ногу. Біля керма Ковчега він знайшов свого тата Ноя.

— Чого шукаєш ти на капітанському містку в цю пообідню пору? — запитав Ной.

— Хочу каструляку вареників-арареників, — відповів Хам.

— Для кого і нащо? — здивувався Ной.

— Та там один звір у трюмі вирішив, що може навчити чорного хлопця добрих манер, — пояснив Хам. — Хочу йому віддячити.

— Але ж нащо марнувати вареники?

— Побачиш! Мені всього тільки й треба, що кришку від тієї каструляки вареників-арареників.

— Поговори з матір'ю, — сказав Ной, — вона у нас завідує припасами.

Тож Хамова мама, пані Ной, дала синові найбільшу кришку від каструляки, та ще й кілька вареників-арареників на додачу. І Хам подався у трюм, низько згинаючись, а заодно й затуляючи кришкою ноги від кісточки до коліна.

— Я тут дещо забув, — сказав Хам Їжатцеві й віддав тому вареники-арареники. Їжатець швидко все з'їв.

— А тепер кажи «дякую»! — наказав Хам.

— О, я скажу! — пирхнув Їжатець, настовбурчив шипи, заметляв хвостом, та як зацідить по кришці! Ясно, що нічого доброго з того не вийшло.

— Давай ще, — сказав Хам.

І Їжатець так сильно вдарив, що частина шипів повганялися йому глибоко в шкіру, а інша частина — пообламувалась.

Тоді Хам вмоствився на койку і сказав:

— А тепер слухай! Тільки тому, що людина виглядає трохи засмаглою і розмовляє не так, як ти, не можна зганяти на ній злість! Бо я — Хам! Щойно ця посудина торкнеться берега на горі Арарат, я стану Імператором Африки: від гирла Нілу до Гвінейської затоки, від Гвінейської затоки — до Танзанії, від Танзанії — до Намібії, і від Намібії — до мису, біля якого зустрічаються води двох океанів! Я стану султаном над султанами, всесильним вождем усіх африканців, шаманом і заклиначем дощу, володарем Вунунгірі — африканського племені Їжатців — ось що на тебе чекає! Ви будете належати мені! Будете ховатися у норах, барлогах і старих покинутих землянках по всій Африці. І якщо я почую, що ти знову погано поводишся, я повідомлю своїх Вунунгірі й вони тебе навіть з-під землі дістануть! Я є Хам-ХАМ-ХАММ!

Їжатець так налякався, що навіть перестав деренчати шипами, а забився під іншу койку та лежав тихо-тихо.

Тоді озвався маленький братик Їжачок, що теж сидів під койкою, ловлячи тарганів.

— Ой-ой-ой, якось воно не дуже... — забідкався він. — Хай там як, а я ж його брат, як то кажуть... Отже, і мені теж доведеться жити під землею... А я ж і копати не вмію...

— Чому це доведеться? — заперечив Хам. — Як казала Велика Нянечка, він сам собі шукав неприємностей на голову та на одне місце. Але ж ти, Їжачку, не крутився, коли тебе розчісували. Та й ти не з мого каравану звір. Щойно цей Ковчег пристане до Арарату, я вирушу на Південь разом зі своєю ватагою — слонами, левами і оцими, як їх там? Їжатцями-поросятцями. І розселятиму їх по усій Африці. Ти ж вирушиш на північний захід з одним із моїх братів (я забув, з яким саме). Ти мешкатимеш у затишній невеликій країні, що зватиметься Англія, де у садках повно слимаків, і люди радітимуть твоїй появі. Ти завжди матимеш друзів, малий!

— Дякую, світлий пане! — уклонився маленький братик Їжачок. — А як щодо того, щоби ховатися під землею? Це не те, що я називаю втіхою...

— У цьому не буде потреби, — посміхнувся Хам і злегка торкнувся малого братика Їжачка голою ступнею. Той негайно згорнувся в клубочок, хоча раніше цього не вмів!

— Тепер, — продовжував Хам, — ти можеш ховатися, згорнувшись клубком у сухому опалому листі. У такому сховку тобі буде тепло від жовтня аж до квітня. І ніхто не турбуватиме тебе, хіба що цигани, і жодному псу ти не будеш по зубах!

— Дякую, світлий пане! — відповів маленький братик Їжачок, розгорнув свій клубочок і подався шукати ще тарганів.

І сталося так, як Хам сказав.

І я не знаю, як годують Їжатців у зоопарках, але з того дня і до сьогодні кожен, кому доводиться годувати їх у Африці, завжди має кришку від сталевого баняка, аби ситий Їжатець після вечері не задумав поколотити годувальнику ноги шпичастим хвостом.

Палавар дан сет — я все сказав. А тепер ідіть розчісуватися!